EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.6.2024
COM(2024) 601 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Belgije

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 601 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Belgije

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe;

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[2], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja državam članicam finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(2) Cilj uredbe REPowerEU[3], sprejete 27. februarja 2023, je odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bi pripomoglo k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz

---

1 UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

3 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Belgija je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(3) Komisija je 16. marca 2023 objavila sporočilo z naslovom Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030[4], da bi prispevala k odločitvam politike in ustvarila okvirne pogoje za povečanje rasti. V sporočilu je konkurenčnost opredeljena glede na devet dejavnikov, ki se medsebojno krepijo. Med temi dejavniki reforme in naložbe na področju dostopa do zasebnega kapitala, raziskav in inovacij, izobraževanja in spretnosti ter enotnega trga izstopajo kot najpomembnejše prednostne naloge politike za reševanje sedanjih izzivov glede produktivnosti ter za krepitev dolgoročne konkurenčnosti EU in njenih držav članic. Komisija je 14. februarja 2024 to sporočilo dopolnila z letnim poročilom o enotnem trgu in konkurenčnosti[5]. V poročilu so podrobno opisane konkurenčne prednosti in izzivi evropskega enotnega trga, pri čemer se spremlja letni razvoj glede na devet dejavnikov konkurenčnosti

(4) Komisija je 21. novembra 2023 sprejela Letni pregled trajnostne rasti 2024[6], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2024. Evropski svet je 22. marca 2024 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 21. novembra 2023 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2024, v katerem Belgije ni opredelila kot eno od držav članic, za katere meni, da so jih ali bi jih lahko prizadela neravnotežja ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Belgije za leto 2024. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 12. aprila 2024, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2024, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 11. marca 2024.

(5) 30. aprila 2024 je začel veljati novi okvir ekonomskega upravljanja EU. Okvir vključuje novo uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (EU) 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97. Vključuje tudi spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic[7]. Cilj novega okvira je s postopno konsolidacijo javnih financ ter reformami in naložbami doseči vzdržnost javnega dolga ter trajnostno in vključujočo rast. Okvir spodbuja nacionalno odgovornost in je usmerjen bolj srednjeročno, hkrati pa je izvrševanje učinkovitejše in doslednejše. Vsaka država članica bi morala Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti vsebujejo fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice, ki zajemajo obdobje načrtovanja štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja nacionalnega

4 COM(2023) 168 final.
5 COM(2024) 77 final.
6 COM(2023) 901 final.
7 Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ter Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

zakonodajnega obdobja. Pot gibanja očiščenih odhodkov[8] v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih bi morala biti skladna z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1263, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz Uredbe (EU) 2024/1263, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta. V podporo pripravi teh načrtov naj bi Komisija [21. junija] 2024 državam članicam zagotovila smernice o vsebini načrtov in nadaljnjih letnih poročil o napredku, ki jih bodo morale predložiti, ter jim v skladu s členom 5 Uredbe (EU) 2024/1263 posredovala tehnične smernice o fiskalnih prilagoditvah (referenčne smeri in tehnične informacije, kjer je to ustrezno). Države članice bi morale svoje srednjeročne fiskalno-strukturne načrte predložiti do 20. septembra 2024, razen če se država članica in Komisija dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka. Države članice bi morale zagotoviti sodelovanje svojih nacionalnih parlamentov ter posvetovanje z neodvisnimi fiskalnimi institucijami, socialnimi partnerji in drugimi nacionalnimi deležniki, kot je ustrezno.

(6) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2024 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020, 2022 in 2023 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Belgija je 30. aprila 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Belgijo[9], ki je bil spremenjen 8. decembra 2023 v skladu s členom 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in vključitve poglavja REPowerEU[10]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da je Belgija zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov.

---

8 Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2 Uredbe Sveta (EU) 2024/1263 z dne 29. aprila 2024 (UL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Očiščeni odhodki pomenijo javnofinančne odhodke brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

9 Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Belgijo (10161/2021).

10 Izvedbeni sklep Sveta z dne 8. decembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Belgijo (15570/2023).

(8) Belgija je 30. aprila 2024 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97 predložila nacionalni reformni program za leto 2024. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2024 odraža tudi polletno poročanje Belgije o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(9) Komisija je 19. junija 2024 objavila poročilo o državi za Belgijo za leto 2024[11]. V njem je ocenila napredek Belgije pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2023, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Belgiji. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Belgije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(10) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat[12], se je primanjkljaj sektorja država Belgije povečal s primanjkljaja v višini 3,6 % BDP v letu 2022 na primanjkljaj v višini 4,4 % v letu 2023, dolg sektorja država pa se je povečal s 104,3 % BDP konec leta 2022 na 105,2 % konec leta 2023. Kot je bilo napovedano v smernicah za fiskalno politiko za leto 2024[13], je Komisija v skladu z veljavnimi pravnimi določbami na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 izvedla prvi korak za začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Komisija je 19. junija 2024 sprejela poročilo na podlagi člena 126(3) PDEU[14]. V tem poročilu je bil ocenjen proračunski položaj Belgije, ker je primanjkljaj sektorja država v letu 2023 presegel referenčno vrednost 3 % BDP. V poročilu je bilo ugotovljeno, da glede na to oceno in ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora, ustanovljenega v skladu s členom 126(4) PDEU, Komisija julija namerava predlagati začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Belgijo s priporočilom Svetu za sprejetje sklepa na podlagi člena 126(6) o obstoju čezmernega primanjkljaja.

(11) Svet je 12. julija 2022 Belgiji priporočil[15], naj v letu 2023 zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejevanjem rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov pod srednjeročno potencialno rast BDP[16], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Obenem je Belgiji priporočil, naj bo pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Belgiji je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije. Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost[17] v letu 2023 v razmerah visoke inflacije ekspanzivna in je

---

11 SWD(2024) 601 final.

12 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Poročilo Komisije, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (COM(2024) 598 final z dne 19. junija 2024).

15 Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 1).

16 Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 je srednjeročna potencialna rast BDP Belgije v letu 2023 na podlagi 10-letne povprečne realne stopnje potencialne rasti in deflatorja BDP za leto 2023 nominalno ocenjena na 5,7 %.

17 Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik,

znašala 0,7 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je imela v letu 2023 ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,4 % BDP. To vključuje za 0,1 % BDP nižje stroške ciljno usmerjenih izrednih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanje cen energije. Zato rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov nad srednjeročno potencialno rastjo BDP ni posledica ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je bila posledica trajnega povišanja plač v javnem sektorju ter socialnih prejemkov in nadomestil zaradi mehanizma samodejne indeksacije, začasnega znižanja prispevkov delodajalcev za socialno varnost v letu 2023 in naraščajočih proračunskih stroškov, povezanih s staranjem prebivalstva. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov leta 2023 skratka ni bila v skladu s priporočilom Sveta. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2023 znašali 0,3 % BDP. Nacionalno financirane naložbe so v letu 2023 znašale 2,8 % BDP, kar pomeni zvišanje za 0,1 odstotne točke v primerjavi z letom 2022. Belgija je dodatne naložbe financirala iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU. Tako je financirala javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, na primer naložbe v železniško in kolesarsko infrastrukturo, prenovo javnih stavb in vodikovo infrastrukturo, ki se delno financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU.

(12) Ključne projekcije iz programa stabilnosti za leto 2024 je mogoče povzeti, kot sledi. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije, predvideva realno rast BDP v višini 1,4 % v letu 2024 in 1,3 % v letu 2025, inflacija po CPI pa naj bi v letu 2024 znašala 2,8 %, v letu 2025 pa 1,8 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi se v letu 2024 povečal na 4,6 % BDP in se v letu 2025 zmanjšal na 3,6 % BDP, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 povečal na 106,2 %, do konca leta 2025 pa na 106,8 %. Po letu 2025 naj bi se saldo sektorja država zmanjšal na 2,9 % BDP v letu 2026 in 2,3 % BDP v letu 2027. Za primanjkljaj sektorja država se tako načrtuje, da bo v letu 2026 padel pod referenčno vrednost za primanjkljaj, tj. 3 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se po letu 2025 postopoma zmanjšal na 106,6 % v letu 2026 in na 106 % v letu 2027.

(13) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi realni BDP zrasel za 1,3 % v letu 2024 in za 1,4 % v letu 2025, inflacija po HICP pa naj bi znašala 4 % v letu 2024 in 2,3 % v letu 2025.

(14) V pomladanski napovedi Komisije 2024 je v letu 2024 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 4,4 % BDP, medtem ko naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2024 ostal pri 105 %. Stabilizacija deleža javnega dolga v BDP v letu 2024 odraža predvsem začasni presežek denarne rezerve, nakopičene konec leta 2023 zaradi izdajanja državnih obveznic. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2024 restriktivna in naj bi znašala 0,1 % BDP.

---

tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov (in brez začasnih izrednih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

(15) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2024 financirali odhodki v višini 0,2 % BDP v primerjavi z 0,1 % BDP v letu 2023. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Belgije.

(16) Svet je 14. julija 2023 Belgiji priporočil[18], naj zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov[19] v letu 2024 na največ 2 %. Države članice so bile pozvane, naj pri izvrševanju svojih proračunov za leto 2023 in pripravi osnutkov proračunskih načrtov za leto 2024 upoštevajo, da bo Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 Svetu predlagala začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki Belgije v letu 2024 povečali za 4 %, kar presega priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Presežek nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov v letu 2024 ustreza 1 % BDP. Pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta.

(17) Poleg tega je Svet Belgiji priporočil, naj v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da čimprej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Svet je Belgiji nadalje priporočil, naj, če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 so neto proračunski stroški[20] izrednih energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 0,4 % BDP v letu 2023, v letih 2024 in 2025 pa naj bi znašali 0 BDP %. Če bi se povezani prihranki porabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja, kot je priporočil Svet, bi te projekcije pomenile fiskalno prilagoditev v višini 0,4 % BDP v letu 2024, nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki[21] pa bi imeli v navedenem letu restriktiven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,1 % BDP. V letih 2023 in 2024 naj bi bili izredni energetski podporni ukrepi čimprej postopoma odpravljeni. To je skladno s priporočilom Sveta. Vendar naj se s tem povezani prihranki ne bi v celoti uporabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta.

(18) Svet je Belgiji poleg tega priporočil, naj ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in

---

18 Priporočilo Sveta z dne 14. julija 2023 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2023 (UL C 312, 1.9.2023, str. 12).

19 Očiščeni primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez (i) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) odhodkov za obresti, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

20 Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

21 Ta prispevek se meri kot sprememba primarnih odhodkov sektorja država brez (i) dodatnega proračunskega učinka diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) enkratnih odhodkov, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) odhodkov, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, glede na srednjeročno (10-letno) povprečno potencialno nominalno stopnjo rasti BDP, izražena kot razmerje do nominalnega BDP.

odpornost ter drugih skladov Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirane javne naložbe v letu 2024 povečale na 2,9 % BDP (z 2,8 % BDP v letu 2023). To je skladno s priporočilom Sveta. Javnofinančni odhodki, ki se financirajo s prihodki iz skladov EU, vključno z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, pa naj bi v letu 2024 ostali stabilni pri 0,3 % BDP.

(19) Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, in ob predpostavki nespremenjene politike pomladanska napoved Komisije 2024 v letu 2025 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 4,7 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 106,6 %. Povečanje primanjkljaja in deleža javnega dolga v BDP v letu 2025 odraža predvsem strukturno rast tekočih odhodkov, ki je zlasti posledica stroškov, povezanih s staranjem prebivalstva, in višjih plačil obresti na javni dolg.

(20) Tveganja za dolgoročno vzdržnost javnih financ so v Belgiji visoka. Poleg neugodnega začetnega proračunskega položaja je dejavnik, na katerem temelji ocena visokih tveganj, vpliv predvidenega povečanja odhodkov, povezanih s staranjem, na javne finance glede na hitro staranje belgijskega prebivalstva. V poročilu Komisije o staranju prebivalstva iz leta 2024[22] je napovedano postopno povečanje odhodkov, povezanih s staranjem prebivalstva, s 26,8 odstotne točke BDP leta 2022 na 31,9 odstotne točke BDP leta 2070. Povečanje BDP za 5,1 odstotne točke do leta 2070 je predvsem posledica odhodkov za pokojnine in dolgotrajno oskrbo. Odhodki za pokojnine naj bi se v obdobju 2022–2070 povečali za 3,5 odstotne točke BDP v primerjavi z 0,4 odstotne točke BDP, ki je povprečje v EU. Načrt Belgije za okrevanje in odpornost vključuje pokojninsko reformo, ki naj bi pripomogla k obravnavanju tega izziva, pa tudi druge cilje, kot so izboljšanje socialne trajnostnosti sistema, spodbujanje oseb, da ostanejo aktivne na trgu dela tudi po tem, ko izpolnijo pogoje za predčasno upokojitev, ter zagotavljanje boljše konvergence med pokojninskimi sistemi in znotraj njih. Javnofinančni odhodki za dolgotrajno oskrbo so leta 2022 znašali 2,3 % BDP (povprečje EU je 1,7 %), zaradi česar je Belgija ena od držav z najvišjimi odhodki za dolgotrajno oskrbo v EU. Odhodki za dolgotrajno oskrbo naj bi se do leta 2070 povečali za 1,7 odstotne točke BDP v primerjavi s povprečnim povečanjem za 0,8 odstotne točke v EU. Leta 2022 je bila poraba za institucionalno oskrbo v Belgiji v višini 1,4 odstotne točke BDP znatno višja od povprečja EU (0,8 odstotne točke BDP). Razpoložljivi podatki kažejo, da je delež starejših oseb, ki so po nepotrebnem ali vsaj prezgodaj nameščene v socialno-varstvene domove, še vedno visok, čeprav v zadnjem desetletju upada. Iz podatkov je zlasti razvidno, da je bil delež oseb, ki so neodvisne ali nekoliko odvisne od oskrbe in živijo v socialno-varstvenih domovih, visok v Bruslju in Valoniji. Zvezne enote so začele izvajati reforme za stroškovno učinkovitejšo uporabo različnih vrst oskrbe, zlasti da bi se izognili nepotrebni ali prezgodnji institucionalizaciji oziroma jo odložili. Vendar je treba pri reševanju izziva vzdržnosti javnih financ doseči večji napredek.

(21) Belgija spada med države z najvišjimi ravnmi davkov in porabe v EU. Skupna poraba vključuje visoko raven davčnih izdatkov in subvencij za plače. Poleg tega je zasnova davčnega sistema ter sistema socialnih prejemkov in nadomestil dejavnik, ki odvrača od dela in prispeva k nizki stopnji udeležbe na trgu dela v Belgiji (76,1 % v primerjavi

[22] Evropska komisija in Odbor za ekonomsko politiko, Poročilo o staranju prebivalstva iz leta 2024, na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

s povprečjem EU, ki je leta 2023 znašalo 80,0 % (v starostni skupini 20–64 let)). Davčna obremenitev dela (dohodnina in prispevki za socialno varnost) je najvišja v EU za zaposlene z nizkimi in povprečnimi plačami, medtem ko so prihodki od davkov na potrošnjo, vključno z davki na energijo, pod povprečjem EU. Za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu so dejavnik, ki močno odvrača od dela, posebne davčne značilnosti, kot je „zakonski količnik“[23]. Poleg tega sistem socialnih prejemkov in nadomestil odvrača od zaposlitve ali večjega števila opravljenih ur. Številni socialni prejemki in nadomestila so odvisni od statusa in ne zahtevajo ocene materialnega položaja, kar ovira učinkovitost sistema socialnih prejemkov in nadomestil. Denarna nadomestila za brezposelnost so časovno neomejena in ne zahtevajo ocene materialnega položaja dolgotrajno brezposelnih, kar zaostruje obstoječe pasti brezposelnosti. Preusmeritev davčnega bremena z dela na druge davčne osnove ter izboljšanje učinkovitosti davčnega sistema ter sistema socialnih prejemkov in nadomestil bi lahko pripomogla k povečanju zaposlenosti.

(22) V okviru potreb strukturne konsolidacije bi bilo treba v celoti financirati znižanje davkov na delo, vključno z zmanjšanjem davčnih izdatkov in postopno odpravo davčnih subvencij za fosilna goriva. Velika davčna obremenitev dela se izravnava s številnimi subvencijami za plače, davčni odbitki pa se v Belgiji obsežno uporabljajo. V analizi, ki jo je opravil visoki svet za finance[24], je bilo ugotovljeno, da davčni izdatki močno bremenijo proračun, običajno dajejo prednost osebam z visokimi dohodki ter povzročajo neučinkovitosti. Davčni izdatki z najvišjimi proračunskimi stroški vključujejo shemo za službene avtomobile ter oprostitev davčnega odtegljaja za raziskave in razvoj ter izmensko delo. Zaradi subvencij za plače in drugih davčnih izdatkov je davčni sistem tudi zapleten, kar povečuje že tako veliko regulativno breme in negativno vpliva na poslovno okolje. Poleg tega davčna podpora za raziskave in razvoj ni usmerjena v podjetja z največjim potencialom rasti[25]. Nekatere značilnosti davčnega sistema tudi izkrivljajo naložbene odločitve in lahko povzročajo tveganje prevelikih naložb v nekatera sredstva. Leta 2021 so bile belgijske neposredne subvencije za fosilna goriva ocenjene na 12 milijard EUR (2,4 % BDP), posredne pa na več kot 2,6 milijarde EUR[26]. Neposredne subvencije za fosilna goriva vključujejo nizke trošarine za plin in kurilno olje v primerjavi z električno energijo. V kombinaciji z visokimi stroški elektroenergetskega omrežja to ustvarja velike cenovne razlike med fosilnimi gorivi in električno energijo, kar ovira prehod na okolju prijaznejše ogrevalne sisteme[27]. Poleg tega je ta vztrajna podpora za kurilno olje in zemeljski plin v nasprotju z zavezami Belgije k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in izboljšanju kakovosti zraka. Prometni davki in davki na onesnaževanje se premalo uporabljajo (pametne cestnine se na primer uporabljajo samo za težka vozila) ter bi lahko pomagali ustvariti dodatne prihodke. Ob vse večjih težavah zaradi prometnih zastojev in onesnaženosti zraka davčni izdatki, kot je delno vračilo trošarin za dizelsko gorivo

---

23 Belgija uporablja sistem delitve dohodka („zakonski količnik“), ki omogoča, da se del dohodka iz poklicne dejavnosti partnerja, ki prejema dohodek, pripiše nezaposlenemu partnerju.

24 Visoki svet za finance, 2020, „Reducing the tax burden on labour and financing options“ (Zmanjšanje davčne obremenitve dela in možnosti financiranja).

25 Schoonackers, R., 2020, „Tax incentives for R&D: Are they effective?“ (Davčne spodbude za raziskave in razvoj: ali so učinkovite?), NBB Economic Review.

26 FPS Finance, 2024, „Inventory of federal fossil fuel subsidies“ (Pregled zveznih subvencij za fosilna goriva).

27 FPS Health and Finance, 2023, „The landscape of carbon and energy pricing and taxation in Belgium“ (Krajina oblikovanja cen in obdavčitve ogljika in energije v Belgiji).

poklicnim cestnim prevoznikom, povzročajo posebej visoke stroške in so zelo škodljivi za okolje.

(23) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. Glede na kratek časovni okvir je hitro nadaljevanje učinkovitega izvajanja načrta, vključno s poglavjem REPowerEU, bistveno, da bi Belgija z zelenim in digitalnim prehodom ter ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti povečala svojo dolgoročno konkurenčnost. Za izpolnitev zavez iz načrta do avgusta 2026 je bistveno, da Belgija znatno pospeši izvajanje reform in naložb z zagotavljanjem učinkovitega upravljanja. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(24) Belgija mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike do marca 2025 pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024 ter nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu. Ta pregled je podlaga za dokončno dodelitev sredstev EU, vključenih v vsak program. Belgija je dosegla napredek pri izvajanju kohezijske politike in evropskega stebra socialnih pravic, vendar izzivi ostajajo. Regionalne razlike, kar zadeva gospodarski in socialni razvoj, so v Belgiji še vedno velike. Nujno je okrepiti izvajanje programov kohezijske politike. Prednostne naloge, dogovorjene v programih, so še vedno relevantne. Zlasti je pomembno, da se hitro izvedejo naložbe za spodbujanje raziskav, inovacij in digitalizacije ter naložbe, povezane z zelenim prehodom, prilagajanjem podnebnim spremembam in energijsko učinkovitostjo. Izboljšanje dostopa do zaposlitve in aktivacijski ukrepi, zlasti za ranljive skupine, dolgotrajno brezposelne in mlade, ostajajo prednostna naloga. Nadaljnja podpora vseživljenjskemu učenju za izboljšanje mobilnosti in prilagodljivosti delavcev je ključnega pomena. Poleg tega je treba še naprej spodbujati dejavno vključevanje in zaposljivost prikrajšanih skupin. Belgija bi lahko uporabila tudi pobudo platforme za strateške tehnologije za Evropo, da bi podprla industrijsko preobrazbo z nadaljnjim razvojem naprednih digitalnih tehnologij in storitev, krožnih in sodobnih materialov ter zmogljivosti, povezanih s trajnostno čisto energijo, odpornimi stanovanji in inovacijami za zdravje.

(25) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, se Belgija sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi s pomanjkanjem delovne sile in neskladji med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih, vključevanjem prikrajšanih skupin na trg dela, uspešnostjo in pravičnostjo izobraževalnega sistema ter učiteljskim poklicem, pa tudi z izzivi, povezanimi s poslovnim okoljem, regulativnim bremenom in zapletenostjo ter omejitvami v storitvenem sektorju. Obravnavanje teh izzivov bi lahko pripomoglo k izboljšanju spretnosti delavcev ter rezultatov izobraževanja vseh učencev, s čimer bi se povečala produktivnost dela, zaposlenost pa bi se bolj približala nacionalnemu cilju 80 % za leto 2030.

(26) Visoka stopnja prostih delovnih mest kaže na vztrajno pomanjkanje delovne sile, ki je izrazitejše med tehničnimi poklici, potrebnimi za pospešitev zelenega prehoda. Še vedno je zaskrbljujoča nezadostna vključenost prikrajšanih skupin, vključno z osebami, ki so dosegle nižjo raven izobrazbe, osebami z migrantskim ozadjem in

invalidi. Število diplomantov, zlasti žensk, na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) ostaja nizko (16,4 na 1 000 prebivalcev v starosti 20–29 let v primerjavi z 21,9 v EU). Poleg tega je stopnja prehajanja iz brezposelnosti v zaposlitev pod povprečjem EU. To kaže, da bi bilo mogoče povečati uspešnost aktivacijskih politik, zlasti z izboljšanjem učinkovitosti javnih služb za zaposlovanje ter boljšim ciljnim usmerjanjem ukrepov v podporo vključevanju prikrajšanih skupin in delavcev, ki so na dolgotrajnem bolniškem dopustu, na trg dela. Povečanje števila diplomantov na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter izboljšanje ustreznosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja na področju tehničnih poklicev za trg dela bi lahko dodatno pripomoglo k odpravljanju pomanjkanja delovne sile. Udeležba v izobraževanju odraslih je nizka, zlasti med osebami z nižjo ravnjo kvalifikacij. Čeprav so bili za povečanje izobraževanja odraslih uvedeni ukrepi, kot so individualna pravica do petih dni usposabljanja na leto za zaposlene in individualni učni računi, je potreben čas, da se pokaže njihov učinek, prav tako pa je te ukrepe treba oceniti.

(27) Kljub visokim javnofinančnim odhodkom za izobraževanje so se učni izidi poslabšali, poleg tega še vedno obstajajo pomisleki glede vključevalnosti in pravičnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja. Rezultati programa OECD za mednarodno primerjavo dosežkov učencev za leto 2022 kažejo na dolgoročno poslabšanje spretnosti na področju branja, matematike in naravoslovja med 15-letniki (25 % jih je doseglo slabše rezultate pri matematiki, 25,3 % pri branju in 22,4 % pri naravoslovju). Medtem ko je imela Belgija leta 2012 največji delež najuspešnejših učencev na področju matematike v EU (19,5 %), se je ta v naslednjih desetih letih močno zmanjšal (11,5 % leta 2022, Flamska skupnost: 15 %, Francoska skupnost: 6,9 %, Nemško govoreča skupnost: 6,4 %). Poleg tega se je vrzel v učni poduspešnosti med privilegiranimi in prikrajšanimi učenci od leta 2018 povečala. Stopnja poduspešnosti prikrajšanih učencev se je povečala za 9,2 odstotne točke in na področju matematike dosegla 45,8 % (EU: 48 %, Flamska skupnost: 41,4 %, Francoska skupnost: 51,1 %, Nemško govoreča skupnost: 35,6 %). Izboljšanje temeljnih spretnosti vseh učencev je ključnega pomena za boljšo udeležbo na trgu dela, tudi prikrajšanih skupin. Povečanje privlačnosti učiteljskega poklica, zlasti z zagotavljanjem stabilnosti zaposlitve in stalnega usposabljanja, prilagojenega spreminjajočim se potrebam, bi pomagalo omejiti vse večje pomanjkanje kvalificiranih učiteljev, ki pomeni tveganje za dodatno povečanje neenakosti v izobraževanju[28].

(28) Poslovno okolje v Belgiji ovirata veliko regulativno breme in zapletenost. Upravno breme za podjetja je veliko, zlasti kar zadeva davčno in delovno pravo. Stroški malih in srednjih podjetij zaradi spoštovanja obveznosti sistema delovnega prava in davčnega sistema so v Belgiji sorazmerno visoki, zlasti za podjetja, ki morajo upoštevati več regionalnih sistemov. Poleg tega ima Belgija eno najnižjih ravni poslovne dinamike v EU. Kljub nedavnemu povišanju je stopnja ustanavljanja novih podjetij nizka, zlasti za podjetja z zaposlenimi. Delež hitro rastočih podjetij v Belgiji je precej pod povprečjem EU. K slabši poslovni dinamiki morda prispevajo tudi znatne trgovinske omejitve v storitvenem sektorju. Obravnavati bi bilo treba tudi odpravo omejitev za regulirane poklice.

(29) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet

[28] Evropska komisija, 2023, Pregled izobraževanja in usposabljanja: Belgija.

leta 2024 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja. Kar zadeva Belgijo, priporočila 1, 2, 3, in 4 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega in četrtega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Belgija v letih 2024 in 2025 ukrepa tako, da:

1. pravočasno predloži srednjeročni fiskalno-strukturni načrt; v skladu z zahtevami reformiranega Pakta za stabilnost in rast omeji rast očiščenih odhodkov[29] v letu 2025 na stopnjo, skladno z verjetnim zmanjševanjem dolga sektorja država v srednjeročnem obdobju in zmanjšanjem primanjkljaja sektorja država v smeri referenčne vrednosti 3 % BDP iz Pogodbe; obravnava pričakovano povečanje odhodkov, povezanih s staranjem prebivalstva, in sicer tudi tako, da poveča stroškovno učinkovitost sistema dolgotrajne oskrbe; reformira davčni sistem ter sistem socialnih prejemkov in nadomestil za okrepitev spodbud za delo, in sicer s preusmeritvijo davčnega bremena z dela ter s pregledom zasnove socialnih prejemkov in nadomestil; financira znižanje davkov na delo, vključno z zmanjšanjem davčnih izdatkov; predvsem sprejme ukrepe za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva, vključno s preusmeritvijo trošarin z električne energije na fosilna goriva;

2. znatno pospeši izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, ter zagotovi dokončanje reform in naložb do avgusta 2026 z zagotovitvijo učinkovitega upravljanja; pospeši izvajanje programov kohezijske politike; se v okviru vmesnega pregleda še naprej osredotoča na dogovorjene prednostne naloge, pri čemer upošteva priložnosti, ki jih ponuja platforma za strateške tehnologije za Evropo za izboljšanje konkurenčnosti;

3. odpravi pomanjkanje delovne sile in neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih, vključno za zeleni prehod, ter okrepi aktivacijske politike za nadaljnje vključevanje prikrajšanih skupin na trg dela; izboljša uspešnost in pravičnost sistemov izobraževanja in usposabljanja ter nadaljuje reforme za okrepitev učiteljskega poklica;

4. izboljša poslovno okolje in poslovno dinamiko z zmanjšanjem regulativnega bremena in zapletenosti ter omejitev v storitvenem sektorju.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik

[29] V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) 2024/1263 „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.